

WODC-rapport over BTW-fraude in de Europese Unie

Mr. R. Vos Deze bijdrage is grotendeels ontleend aan de door het Ministerie van Justitie gepubliceerde samenvatting van het rapport en is tot stand gekomen in overleg met de heer G. Paulides, die werkzaam is bij het Ministerie van Justitie, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. De heer Paulides maakte deel uit van het onderzoeksteam. , datum 01-02-1997

Datum

01-02-1997

Auteur

Mr. R. Vos Deze bijdrage is grotendeels ontleend aan de door het Ministerie van Justitie gepubliceerde samenvatting van het rapport en is tot stand gekomen in overleg met de heer G. Paulides, die werkzaam is bij het Ministerie van Justitie, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. De heer Paulides maakte deel uit van het onderzoeksteam. [\[1\]](#)

Auteursprofiel

Mr. R. Vos Deze bijdrage is grotendeels ontleend aan de door het Ministerie van Justitie gepubliceerde samenvatting van het rapport en is tot stand gekomen in overleg met de heer G. Paulides, die werkzaam is bij het Ministerie van Justitie

Vakgebied(en)

Omzetbelasting / Algemeen

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Justitie heeft onderzoek gedaan naar BTW-fraude in de EU. In dit artikel wordt ingegaan op de inhoud van dit onderzoeksrapport.

Mr. R. Vos Deze bijdrage is grotendeels ontleend aan de door het Ministerie van Justitie gepubliceerde samenvatting van het rapport en is tot stand gekomen in overleg met de heer G. Paulides, die werkzaam is bij het Ministerie van Justitie, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. De heer Paulides maakte deel uit van het onderzoeksteam. [\[1\]](#)

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Justitie heeft onderzoek gedaan naar BTW-fraude in de Europese Unie. Doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in de verschillende methoden van fraude en de achtergrond van de bij deze fraude betrokken personen. Onderzoek is gedaan in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland en in totaal zijn 31 gevallen bestudeerd. De meeste gevallen hebben betrekking op het BTW-systeem in de EU voor 1 januari 1993. Het onderzoeksrapport 'Value added tax fraud in the European Union' is gepubliceerd door het WODC en Kugler Publications medio 1996. Hierna ga ik in op de inhoud van het onderzoeksrapport.

Het onderzoek

Doel van het onderzoek was inzicht te verkrijgen in de effectiviteit van controle op het BTW-systeem, inzicht te geven in BTW-fraudepatronen en aan te geven welke crimi-nele organisaties op dit terrein actief zijn. In Nederland, België, Engeland en Duitsland zijn interviews gehouden met deskundigen en is literatuur- en dossieronderzoek gedaan. In Duitsland zijn slechts de dossiers van een fraudezaak bekeken. In Nederland en België zijn elf zaken bestudeerd en in Engeland acht fraudezaken.

Bevindingen

Uit het onderzoek blijkt dat sinds het wegvallen van de douaneformaliteiten aan de binnengrenzen van de Europese Unie, de mogelijkheden tot het plegen van fraude weliswaar zijn gewijzigd maar zeker niet zijn verminderd. Fraudeurs zijn niet meer alleen aangewezen op het vervalsen van douanedocumenten of douanestempels en/of het omkopen van douane-ambtenaren. Evenmin hoeven zij rekening te houden met het risico om bij een routinecheck van de lading door de douane bij de grenzen tussen de EU-landen tegen de lamp te lopen.

Een onderneming die aannemelijk maakt dat de goederen naar een andere lidstaat van de Europese Unie zijn vervoerd, kan in principe het 0%-tarief toepassen. De BTW op de aanschaf kan in aftrek worden gebracht als voorbelasting. Ter vervanging van de douaneformaliteiten is per 1 januari 1993 een geautomatiseerd bestand ingevoerd waarin de intracommunautaire leveringen in de verschillende lidstaten worden geregistreerd. Hoewel de uitwisseling van informatie tussen de belastingadministraties daardoor is bevorderd, is de controle op intra-communautaire transacties nog steeds niet

waterticht. De achilleshiel van het controlesysteem is vooral de factor tijd. Het onderzoek wijst uit dat minimaal een half jaar verstrijkt, voordat een eerste vermoeden van fraude bekend wordt. Het daadwerkelijk opsporen van de strafbare feiten neemt nog aanzienlijk meer tijd in beslag, zodat de fraudeur ruimschoots de gelegenheid krijgt voordelen te behalen en eventuele verhaalsmogelijkheden te frustreren.

Het opsporen van fraude wordt vrijwel onmogelijk gemaakt als zowel de leverancier als de afnemer bij de fraude zijn betrokken en er voor zorgen dat geen mismatch ontstaat. Hier wordt bedoeld dat geen verschil ontstaat tussen de Opgaaf intracommunautaire leveringen door de leverancier en de BTW-aangifte van de afnemer. BTW-fraude met ICT's kan onderscheiden worden in het niet-aangeven van intracommunautaire verwervingen en gefingeerde intracommunautaire leveringen.

In een aantal bestudeerde zaken was er geen sprake van 'echte goederen' maar van 'papieren- handel'. Facturen waren opgemaakt van fictieve goederentransacties. Uit het onderzoek komen de volgende sectoren als fraudegevoelig naar voren: de audio-video branche, de autohandel, de computermarkt en branches met hoog belaste accijnsgoederen (zoals olie, tabak en alcohol).

Profiel van daders

BTW-fraudeurs zijn vrijwel zonder uitzondering van het mannelijke geslacht. De gemiddelde leeftijd van de daders ligt boven de 40 jaar en de betrokkenheid van allochtonen bij BTW-fraude is gering. BTW-fraude wordt vaak gepleegd in combinatie met andere delicten, zoals EU-fraude en fraude met accijnzen. In 8 van de 31 zaken werden de strafbare feiten gepleegd door één persoon.

In de overige zaken was er sprake van groepen van daders, die veelal in netwerkverband opereerden. Vooral in Nederland en België blijken groepen van daders met enige regelmaat samen te werken. Uit de onderzochte zaken en interviews komt naar voren dat reguliere ondernemers willens en wetens participeren in menige fraudeconstructie. De betrokkenheid bestaat veelal uit het afnemen van producten tegen veel te lage prijzen. Ook fungeren reguliere ondernemers soms als schakel in een facturenstroom, zodat schijntransacties legitiem lijken en de controle en opsporing van een fraudeconstructie wordt bemoeilijkt. Een belangrijke bevinding was dat nauwelijks overlap bestaat tussen drugshandelaren en BTW-fraudeurs. In vijf gevallen is - op basis van de definitie van de enquêtecommissie opsporingsmethoden - een fraudezaak aangemerkt als een vorm van georganiseerde criminaliteit.

Conclusies en aanbevelingen

Hoewel BTW-fraude nog niet wordt gedomineerd door de georganiseerde criminaliteit, is door de grote mate van winstgevendheid en de geringe pakkans de kans niet denkbeeldig dat in de nabije toekomst meer criminele groepen zich met BTW-fraude zullen bezighouden. Voor een slagvaardige aanpak van BTW-fraude is het van belang dat de lidstaten de ernst van deze vorm van criminaliteit onderkennen. Op dit moment is dat nog niet het geval, waardoor in de sfeer van controle en opsporing onvoldoende capaciteit wordt vrijgemaakt. Grensoverschrijdende BTW-fraude zal in internationaal (lees: Europees) verband moeten worden aangepakt, waarbij de negatieve gevolgen van BTW-fraude voor de verhoudingen in het reguliere handelsverkeer en de schatkist van de verschillende lidstaten moeten worden benadrukt. Onderzoek naar BTW-fraude dient niet zozeer re-actief als wel pro-actief van karakter te zijn. Het accent van controle en opsporing zal moeten liggen op het in kaart brengen van fraudegevoelige sectoren. Ten slotte zullen de opsporingsdiensten in de verschillende lidstaten, die uitsluitend de beschikking hebben over ervaring en expertise met betrekking tot bepaalde branches, deze kennis veelvuldiger moeten uitwisselen.

Voetnoten

Mr. R. Vos is belastingadviseur bij Arthur Andersen & Co. te Amsterdam.